subject: Date:

فصل اول: تعاریف

داده کاوی:

داده کاوی است قابل برنامه ریزی کامپیوتر که از ترکیب الگوریتم و کامپیوتر ها بوجود آمده شکل گرفته است و محقق شده پس از دریافت ورودی ها بر اساس یکسری از دستورالعمل های مشخص پردازش های خاصی را انجام داده پس نتیجه را ذخیره یا به خروجی نشان دهد بنابراین داده کاوی ها سه کار زیر انجام میشود:

۱- دریافت ورودی ۲- پردازش ۳- خروجی

داده:

به اطلاعات خام داده گفته میشود مثل نمره های یک دانشجو

اطلاعات: به داده های پردازش شده اطلاعات گفته میشود مثل معدل

پردازش: به مجموعه عملیاتی که بر روی داده ها صورت می گیرد پردازش گفته میشود.

Subject: Date: / /

طبقه بندی کامپیوترها:

براساس توانایی صفحه پردازش کامپیوترها به چهار دسته عمده تقسیم میشوند ۱- ابرکامپیوترها ۲- کامپیوترهای بزرگ ۳- کامپیوترهای کوچک

۴- نیز کامپیوترها

سخت افزار کامپیوتر:

به تجهیزات فیزیکی یک کامپیوتر که قابل لمس است سخت افزار گفته میشود.

طور کلی یک کامپیوتر از چهار قسمت اصلی تشکیل شده است ۱- واحد پردازش مرکزی cpu

۲- واحد حافظه ۳- واحد ورودی ۴- واحد خروجی

واحد پردازش مرکزی:

به عنوان مغز کامپیوتر محاسبات شامل و تصمیم های پیچیده و منطقی را انجام میدهد.

subject: Date: / /

واحد محاسبه و منطق: وظیفه تجزیه و تحلیل و اجرای دستورات را در CPU بر عهده دارد

واحد کنترل:

این واحد از مدارهای الکترونیکی پیچیده ای تشکیل شده است و مشخص می کند که هر

دستور چه وظیفه ای دارد و ترتیب اجرای دستورالعمل ها را مشخص می کند.

ثبات ها یا حافظه های داخلی: حافظه هایی موقتی هستند که داده ها قبل و حین اجرا

برنامه به طور موقت در آن ذخیره می گردد. سرعت دسترسی CPU به این حافظه ها

بسیار زیاد است. (در مقایسه با حافظه های اصلی)

واحد ورودی و خروجی: این واحدها عامل ارتباط بین انسان و ماشین هستند

این واحدها به عبارتی باعث می شوند این واحدها زبان قابل فهم برای انسان را به زبان قابل فهم

برای ماشین تبدیل می کند و بالعکس.

Subject: Date: / /

حافظه‌ها: داده‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز برنامه را نگه‌داری می‌کند. حافظه

با هدف ذخیره‌سازی اطلاعات به صورت دائم یا موقت به کار می‌رود. سه نوع

مختلف دارد: ۱- حافظه نقط‌خواندنی ROM (دائمی) ۲- حافظه هم‌خواندنی هم‌نوشتنی

RAM

۳- حافظه‌های جانبی

مبناها: (۲، ۸، ۱۶)

۱- تبدیل از مبنای ۲ به ۱۰: مجموع هر رقم در توان وزنی آن ضرب می‌کنیم و در نهایت با هم جمع

$(۱۴,۲۷)_{۱۰} = ۱\times۲^{۳} + ۱\times۲^{۲} + ۱\times۲^{۱} + ۰\times۲^{۰} + ۱\times۲^{-۲} + ۱\times۲^{-۳}$

۲ به ۳: ۲ به ۱۰ ، ۱۰ به ۳

۲ به ۴: ۲ به ۱۰

$(۳۲,۱۱۲)_{۴} = ۳\times۴^{۱} + ۲\times۴^{۰} + ۱\times۴^{-۱} + ۱\times۴^{-۲} + ۲\times۴^{-۳}$

$(۱۰۲۲,۲۰۱)_{۳} = (۳۵,۷۱)_{۱۰}$

۳۵ / ۳ = ۱۱ باقی‌مانده ۲ ← ۱۱ / ۳ = ۳ باقی‌مانده ۲ ← ۳ / ۳ = ۱ باقی‌مانده ۰ ← ۱ / ۳ = ۰ باقی‌مانده ۱

۰,۷۱ × ۳ = ۲,۱۳ ← ۲

۰,۱۳ × ۳ = ۰,۳۹ ← ۰

۰,۳۹ × ۳ = ۱,۱۷ ← ۱

subject: Date:

تقسیمات متوالی
بصورت متنی
تبدیل مبنا مضرب
عدد در مبنای ۱۰
تبدیل مبنا شمار
ضرب در مبنا

تبدیل مبنا مضرب عددا را به مبنای خواسته شده تقسیم میکنیم باین تقسیم تا جایی ادامه میدهیم که خارج قسمت از مبنا کوچکتر شود پس خارج قسمت آخر با باقیمانده ها را از آخر اول می نویسیم

باین روش عددهایی با توان 2^n می نویسیم تعداد عددها را در مبنای خواسته شده ضرب می کنیم

تبدیل مبنا شمار: برای این تبدیل مبنا اعداد را در مبنای خواسته شده ضرب می کنیم

مبنا مضرب حاصل ضرب را نگه می داریم مبنا را آن به مرحله بعدی رود و این روند را تا مبنا n ادامه می دهیم پس مبنا های مضرب حاصل ضربها از بالا به پایین می نویسیم

④ برای این تبدیل از مبنای ده به عنوان واسطه استفاده می شود یعنی ابتدا اطلاعات را از مبنای ۲ به ده میبریم پس از ۱۰ به ۲ برده می شود

Subject: Date: / /

مثال: تبدیل های زیر را انجام دهید

۱) $(۱۰۰۱/۱۰۲)_۳ = (\quad)_{۱۸} = (\quad)_{۱۵}$

۲) $(۲۵/۲)_۷ = (\quad)_۵$

$۲۵ = ۲\times۷^۱ + ۵\times۷^۰ + ۲\times۷^{-۱}$

$(۱۰۰۱/۱۰۱)_۲ \longrightarrow (۹/۶۲)_{۱۰}$

$۱\times۲^۳ + ۰\times۲^۲ + ۰\times۲^۱ + ۱\times۲^۰ + ۱\times۲^{-۱} + ۰\times۲^{-۲} + ۱\times۲^{-۳} = ۹/۶۲$

$(۹/۶۲)_{۱۰} \longrightarrow (۱۱/۴۷)_۸$

$۹ \div ۸ = ۱$ ①

$۱ \div ۸ = ۰$ ②

$(۱۱/۴۷) =$ ① ② ۹

$۰/۶۲ \times ۸ = ۴/۹۶ \longrightarrow ۴$

$۰/۹۶ \times ۸ \longrightarrow ۷$

$(۹/۶۲)_{۱۰} \longrightarrow (۹/۹E)_{۱۶}$

$۹ \div ۱۶ = ۰$ ۹

$۰/۶۲ \times ۱۶ = ۹/۹۲ \longrightarrow ۹$

$۰/۹۲ \times ۱۶ = ۱۴/۷۹ \longrightarrow E$

تبدیل مبنا ۲ به ۸ : و بالعکس :

$(22/14)_8 : (\underbrace{100}_{4}\ \underbrace{100}_{3}\ \underbrace{100}_{2}\ \underbrace{100}_{1}\ \underbrace{100}_{0})_2$

برای تبدیل مبنای ۸ به ۲ کافی است هر رقم را جداگانه بنویسیم

تبدیل ۲ به ۸ :

$(9/A)_{16} = (\underbrace{1001}_{1}\ \underbrace{1010}_{2}/2)$

$9 = (1001)_2$: تبدیل

$A = (1010)$

مثال: موارد زیر را تبدیل دهید :

① $(9A/3)_{16} + (3E/A)_{16}$

$9A/3$

$3E/A$

$D8/D$

② $(1101/1)_2$

$-(11)_2$

1010

Date: / /

subject:

دستور for :

یکی از ساختارهای تکرار دستور for میباشد. در مواقعی استفاده میکنیم که میخواهیم عملی را چندین بار تکرار نماییم و تعداد دفعات تکرار مشخص شده است.

۱- نام متغیر | ۲- شرط حلقه | ۳- تغییر یا کم و زیاد

i = ۱ | i <= ۳۰ | i++

برای ۳۰ بار

تک دستوری:

```
for( i = ۱ ; i <= ۳۰ ; i++ )
    scanf ("%d", &a) ;
```

(مقدار اولیه ، شرط ، تغییر)

چندین دستوری:

```
for( مقدار اولیه ; شرط ; تغییر )
{
    چندین دستور ;
}
```

در دستور for نیازی نیست تعداد دفعه تکرار دستور را بشمرد.

معمولاً شمارنده را با یک حرف مثل i و j و ... نام گذاری میکنند.

حلقه for میتواند شرط خاصی را داشته باشد و در دست برنامه نویس است مقدار اولیه و شرط و تغییر را به دستی بدهد یا نه.

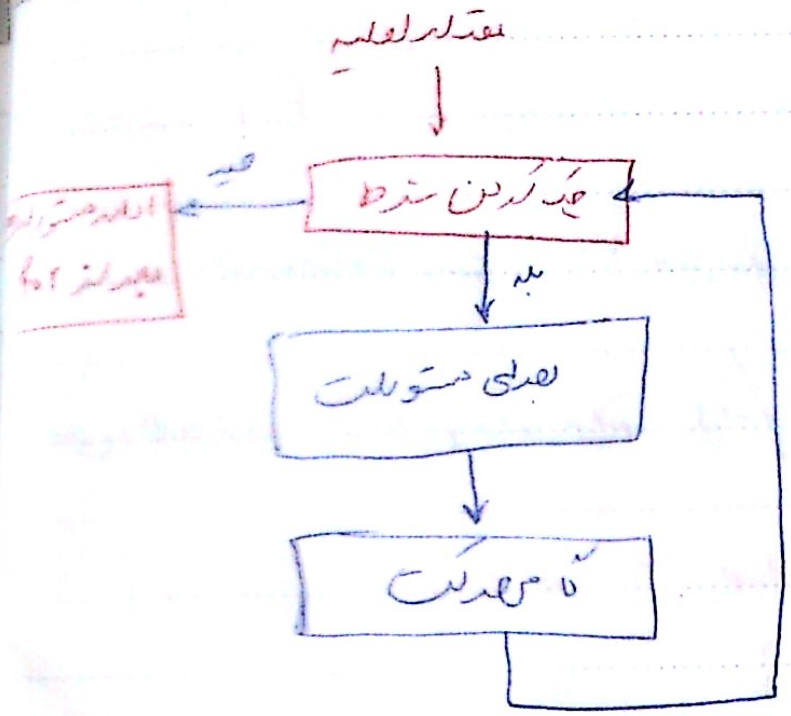

مثال: برنامه‌ای بنویسید که ده نمره یک دانشجو را گرفته و معدل آن را حساب نماید

معدل = جمع نمرات / تعداد

```
#
#
void main(void)
{
float a, m, sum;   // a: نمره دانشجو ، sum: جمع ، m: میانگین
int i;             // i: شمارنده
for (i=1; i<=10; i++)
{
scanf("%f", &a);
sum = sum + a;
}
m = sum / 10;
printf("%f", m);
```

subject: Date:

دستور while:

حلقه تکرار دستوری تکراری است که while ساده‌ترین آن است که ساده‌ترین آن

while (شرط)
و یک دستور

یک دستور

while (شرط)
{
و دستورات
}

چندین دستور

نکته: در دستور for تعداد تکرارها کاملاً مشخص است اما تعداد تکرار در while مشخص نمی‌باشد و تا وقتی که شرط برقرار باشد دستور مربوطه آن اجرا می‌گردد

دستور do - while:

do
{
و دستورات
}
while (شرط) ؛

Date: / /

در دستور while لااقل یک بار دستور اجرا می‌گردد

ساختارهای تصمیم:

از دستوراتی مانند if و if-else در مواقع تصمیم گیری استفاده می‌شود

دستور if:

if (شرط)
و تک دستور

if (شرط)
{
و مجموعه دستورات
}

دستور if-else:

if (شرط)
و دستور
else
و دستور

if (شرط)
{
و دستورات
}
else
{
و دستورات
}

Date: / /

در دستور while تا زمانی که شرط برقرار است دستور یا بلوک اجرا می‌گردد

ساختار های تصمیم:

از دستورهایی مانند if و if-else در مواقع تصمیم گیری استفاده می‌کنیم

دستور if:

if (شرط)
; تک دستور

if (شرط)
{
; مجموعه دستورات
}

دستور if-else

if (شرط)
; دستور
else
; دستور

if (شرط)
{
; دستورات
}
else
{
; دستورات
}

subject: Date:

مثال: برنامه ای بنویسید که عدد a را بعنوان ورودی دریافت نماید اگر $10 \leq a \leq 20$ باشد a^2 را در غیر اینصورت a^3 را چاپ نماید.

روش اول: a^2 $\square$ a^3

```
void main (void)
{
float a,b,c;
scanf ("%f", &a);
if (a>=10 && a<=20)
{
c = a*a;
printf ("a2 =%f", c);
}
else
{
c = a*a*a;
printf ("a3 =%f", c);
}
```

Date: / /

ساختار کلی برنامه نویسی در نرم افزار Code vision :

تعاریف توابع = توابع

تعریف متغیرهای عمومی .

void main (void) تابع اصلی

{

تعریف متغیرها

کلید عملکرد پایه میکرو (ورودی - خروجی)

while(1) → حلقه تکرار بی نهایت

{

دستورات بعدی

{

}

پورت (A, B, C, D)

عبارت DDRx :

یک عبارت ۸ بیتی است که به ۸ پایه پورت اختصاص می یابد بدین

عبارت برای تعیین ورودی و خروجی پایه ها استفاده می شود . اگر مقدار

بیت عبارت با صفر مقدار دهی شود نشان می دهد آن پایه ورودی

است مثلا با یک مقدار دهی شروعشان می دهد آن بایه لذ پورت متصل

DDRA بایه متصل زیر است

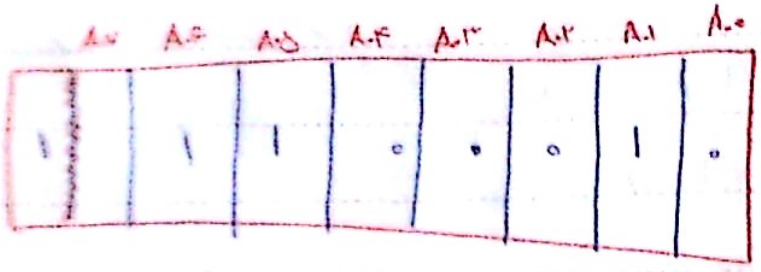

با این مقدار دهی بایه های A0 و A2 و A3 و A4 در حالت خروجی بایه های

A1 و A5 و A6 و A7 ورودی هستند

باینری → DDRA = 0b'1110 0010

دسیمال → DDRA =

هگزا → DDRA = 0XE2

حالا به جای اینکه عملکرد کامل یک پورت را تعیین کرد تک تک تنها بایه هایی که

مورد استفاده هستند را عملکرد آن را مشخص کرد به عنوان مثال: DDRA.00

شماره هم این بایه لذ پورت در حالت است.

Date: / /

مقدار دهی به پورت ها:

به صورت است:

PORTA = 0b [ ] ;

PORTA = [عدد] ;

PORTA = 0X □ □ ;

دستور DDR در واقع جهت پایه ها را مشخص میکند اما دستور PORT یک مقداری را به پایه ها میدهد.

دستورات لازم جهت کدنویسی:

میکرو مورد استفاده در برنامه ها ... ATmega16 میباشد

(۱) #include <mega16.h>

این خط کتابخانه مربوط به میکرو را مشخص میکند

(۲) #include <delay.h>

در این خط کتابخانه مربوط به تأخیر در نظر گرفته می شود

(۳) void main(void)

{

DDRX = ;

PORTX = ;

مشخص کردن جهت پورت

مقدار دهی اولیه

subject: Date:

while(1) → تفسیر متفیر

{

دستورات برنامه

}

دستور delay:

delay_ms(زمان) ;

مثال: برنامه‌ای بنویسید که یک LED متصل به پایه صفر پورت B را با دوره تناوب 1 ثانیه روشن و خاموش نماید.

```
#include <mega16.h>
#include <delay.h>
void main(void)
{
DDRB.0=1
پایه صفر پورت B را خروجی تعریف
PORTB.0=0; →
while(1)
PORTB.0=1;
delay_ms(500);
PORTB.0=0;
delay_ms(500);
};
}
```

نقشه لحظه پایه‌های خروجی ها

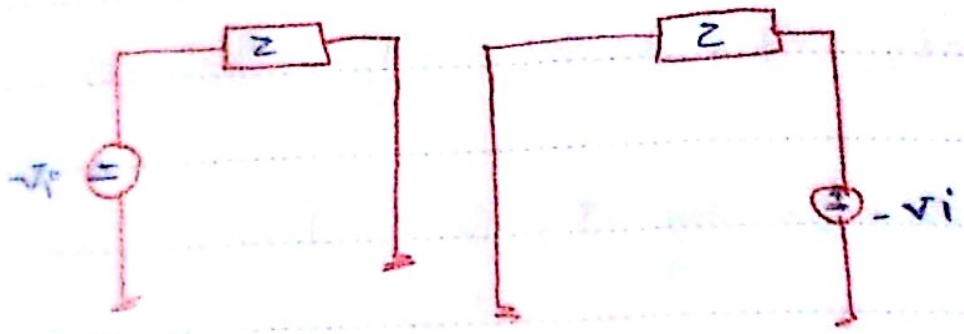

جواب تمرین:

$KVL: 10 = 192\, I_{ref} + 0.7 - 10 \rightarrow I_{ref} = \frac{10 + 10 - 0.7}{192} \approx 0.1\ mA$

$\frac{I_{C1}}{I_{C2}} = \frac{I_{S1}}{I_{S2}} = 1 \xrightarrow{\text{چون یکسانند}} I_{C1} = I_{ref} = I_{C2} = 0.1\ mA$

$\frac{I_{C2}}{I_{C3}} = \frac{I_{S2}}{I_{S3}} = 1 \longrightarrow I_{C3} = I_{C4} = 0.1\ mA$

$\begin{cases} I_{CF} + I_{C5} = I_{EE} \longrightarrow I_F = I_{C5} = 0.1\ mA \\ I_{CF} = I_{C6} \end{cases}$

$V_{BE_F} = 0.7 \Rightarrow V_{BF} - V_{EF} = 0.7 \rightarrow V_{EF} = V_E = -0.7$

$V_{CE_6} = V_{C6} - V_{E6} = 10 - (-0.7) = 10.7$

$KVL: 10 = R_C I_C + V_{CEF} + V_E$

$\rightarrow 10 = 100 \times 0.1 + V_{CEF} - 0.7 \rightarrow V_{CEF} = 0.7$

تاریخ:

موضوع:

$V_{CE2} = V_{C2} - V_{E2} = -0.7 - (-10) = 9.3 = V_{CE2}$

$V_{C1} = 10 - 19.3 \times 0.1 \longrightarrow V_{C1} = 10 - 19.3 = -9.3$

$V_{CE1} = V_{C1} - V_{E1} = -9.3 - (-10) = 0.7\ V$

(مدار) $V_{CE1} = 10 - R I_{ref} + V_{CB1} - 10$

$\longrightarrow V_{CE1} = 0.7\ V$

تاریخ:

: حالت AC مدار

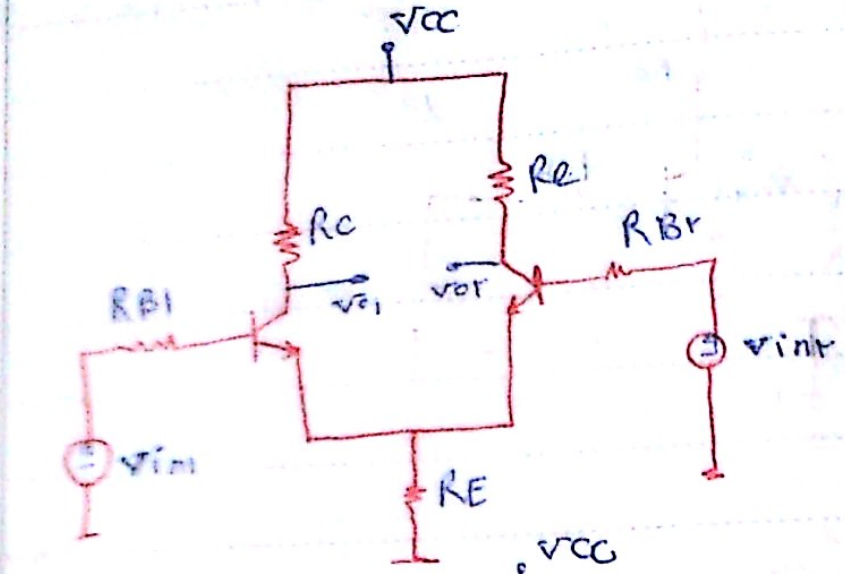

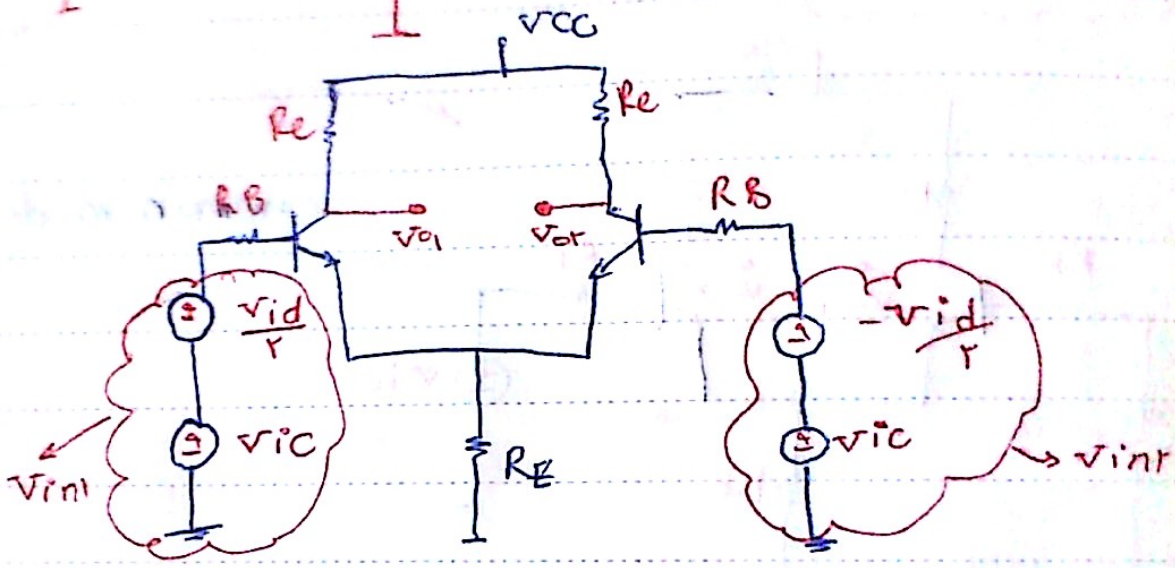

$$\begin{cases} v_{in1} = \frac{v_{id}}{2} + v_{ic} \\ v_{inr} = -\frac{v_{id}}{2} + v_{ic} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} v_{id} = v_{in1} - v_{inr} \\ v_{ic} = \frac{1}{2}(v_{in1} + v_{inr}) \end{cases}$$

موضوع: مع آثار ؛ تاریخ:

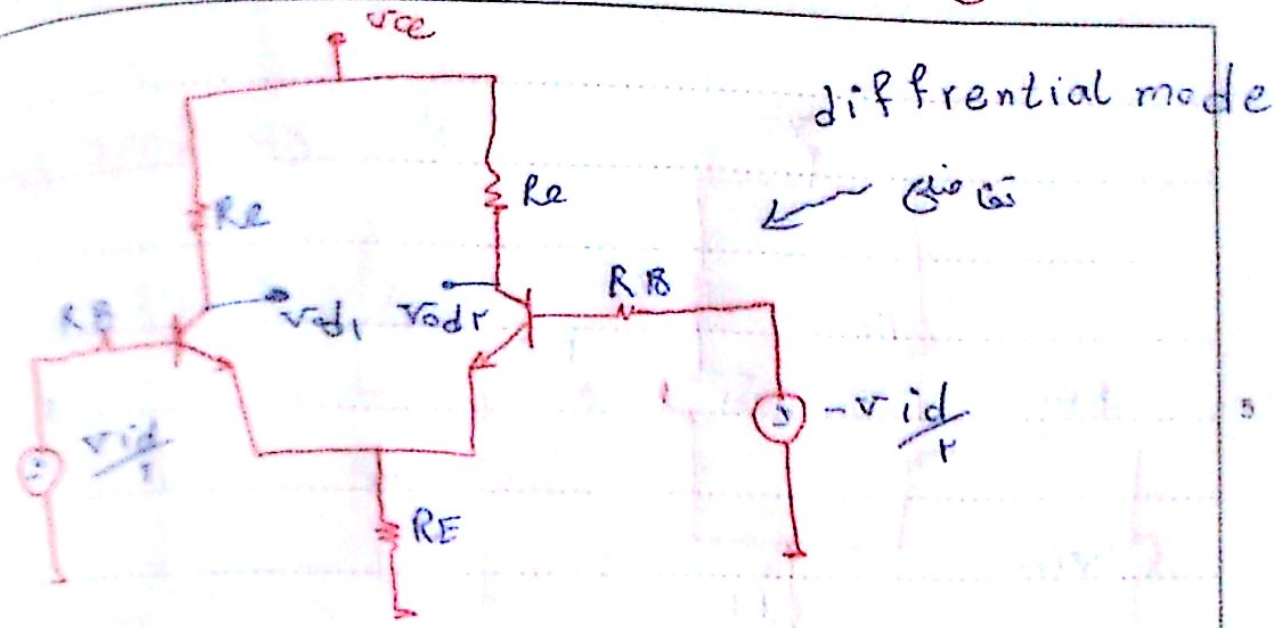

differential mode

تفاضلي

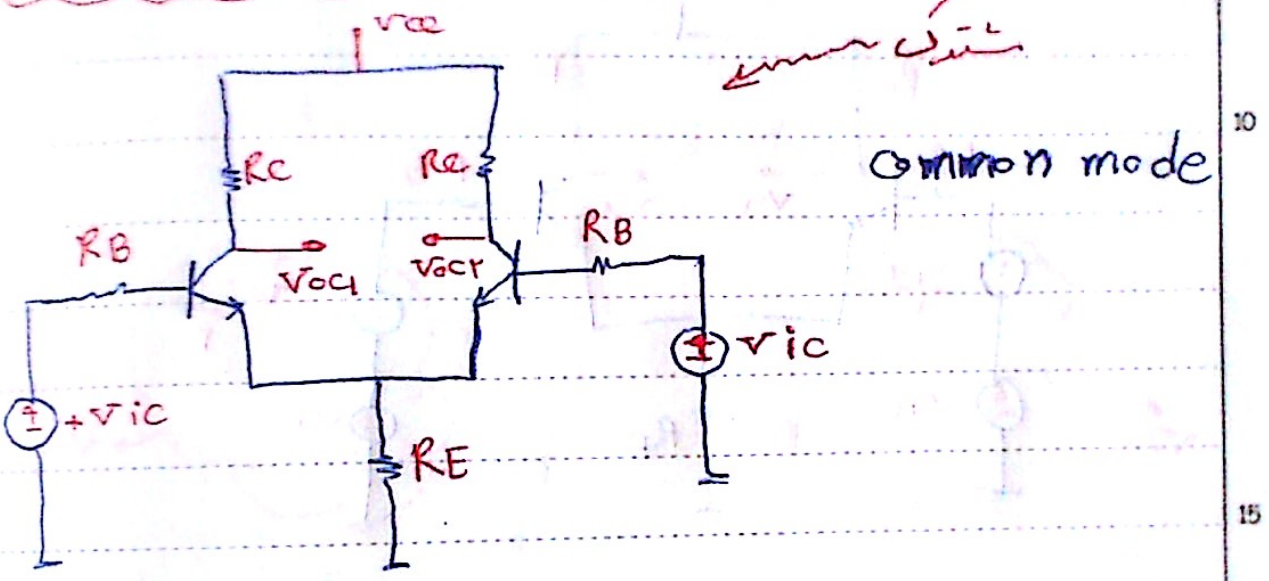

تشترك

common mode

$V_{o1} = V_{o1d} + V_{o1c}$

$V_{o1} = V_{o1d} + V_{o1c}$

مثال سه تفاضلی:

در تقارن RE جریان نمی‌کشد پس صفر میشود

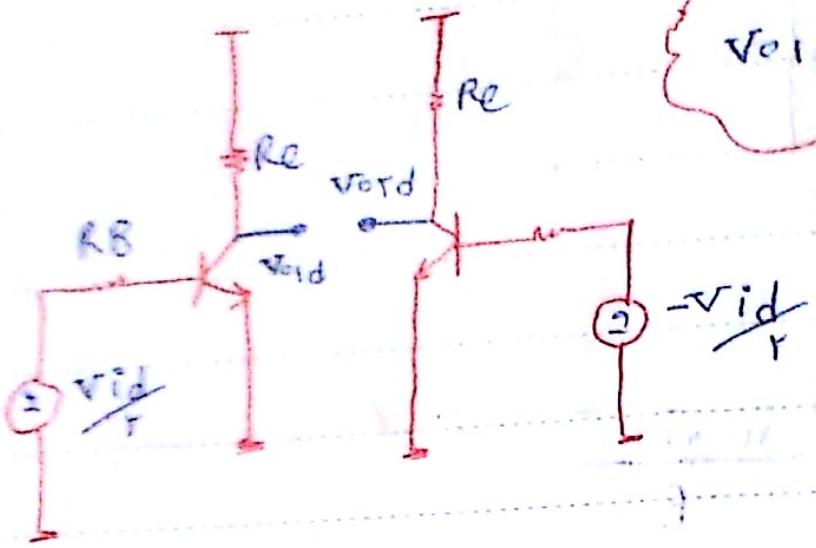

$$V_{o1d} = -V_{o2d}$$

$$\frac{V_{o1d}}{\frac{V_{id}}{2}} = \frac{-R_C}{\frac{r_\pi + R_B}{\beta}} \rightarrow \frac{V_{o1d}}{V_{id}} = -\frac{1}{2}\left[\frac{R_C}{\frac{r_\pi + R_B}{\beta}}\right] = A_{V_{1d}}$$

(1) نیم مدار

$$\frac{V_{o2d}}{\frac{-V_{id}}{2}} = -\frac{R_C}{\frac{r_\pi + R_B}{\beta}} \Rightarrow \frac{V_{o2d}}{V_{id}} = \frac{1}{2}\left[\frac{R_C}{\frac{r_\pi + R_B}{\beta}}\right] = A_{V_{2d}}$$

(2) نیم مدار

(1) (2) →

$$A_{V_d} = \frac{V_{od}}{V_{id}}$$

بهره حالت تفاضلی

تاریخ:

موضوع:

تعیین سلف مشترک:

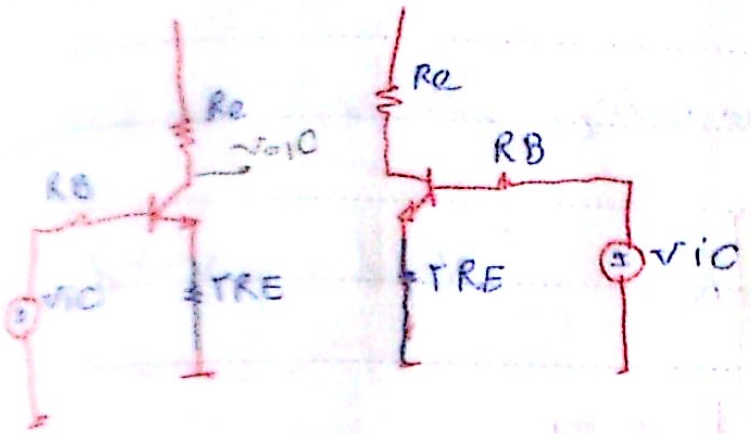

$$\frac{V_{o1C}}{V_{iC}} = \frac{-R_C}{T_{RE} + \frac{r_\pi + R_B}{\beta}} \Longrightarrow A_{VC1} = \frac{V_{o1C}}{V_{iC}}$$

$$\Longrightarrow V_{o1C} = V_{o2C}$$

$$\frac{V_{o2C}}{V_{iC}} = -\frac{R_C}{T_{RE} + \frac{r_\pi + R_B}{\beta}} \Longrightarrow A_{VC2} = \frac{V_{o2C}}{V_{iC}}$$

$$A_{VC} = \frac{V_{oC}}{V_{iC}}$$

$$V_{o1} = V_{o1d} + V_{o2C} \qquad V_{o1} = A_{Vd} \cdot V_{id} + A_{VC} \cdot V_{iC}$$

$$V_{o2} = V_{o2d} + V_{o2C} \qquad V_{o2} = A_{Vd} \cdot V_{id} + A_{VC} \cdot V_{iC}$$

مقایسه ضریب حذف سیگنال مشترک : CMRR یا C.M

$$CMRR = \left| \frac{A_{Vd}}{A_{Vc}} \right|$$

مثال : تقویت کننده A_{Vd} و A_{Vc} و A_V و CMRR مطلوب

مدار زیر بدست آمده.

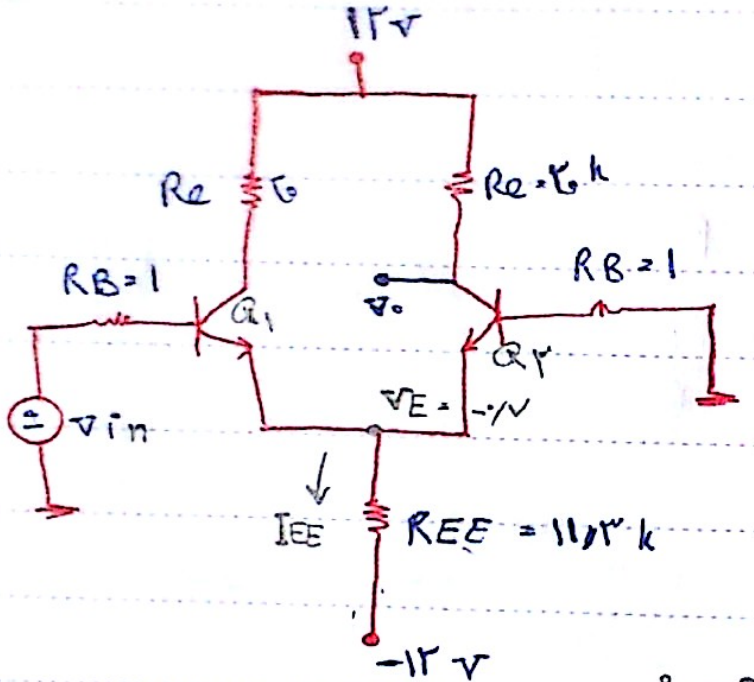

$B = 100$

$V_{BE} = 0.7V$

$f_{T1} = \frac{B V_T}{I_C}$

ابتدا تعیین dc بنقاط دهم :

$$V_{BE2} = V_{B2} - V_{E2} = 0.7V \rightarrow V_{E2} = V_{E1} = -0.7V$$

$$I_{EE} = \frac{-0.7 - (-12)}{11.3\ k\Omega} = 1\ mA \rightarrow I_{C1} = I_{C2} = 0.5\ mA$$

حال از C_E

KVL : $12 = R_C I_C + V_{CE1} - 0.7V$

$\rightarrow 12 = 20 \times 0.5 + V_{CE1} - 0.7$

$\rightarrow V_{CE1} = 2.7V = V_{CE2}$

تاریخ:

موضوع:

	Q_1	Q_2
I_C	۰٫۵	۰٫۵
V_{CE}	۲٫۷	۲٫۱V

نقطه کار

: a_e تعیین

شیم مد تفاضلی

$v_{id} = v_{in1} - -$

$\rightarrow v_{id} \cdot v_{in1}$

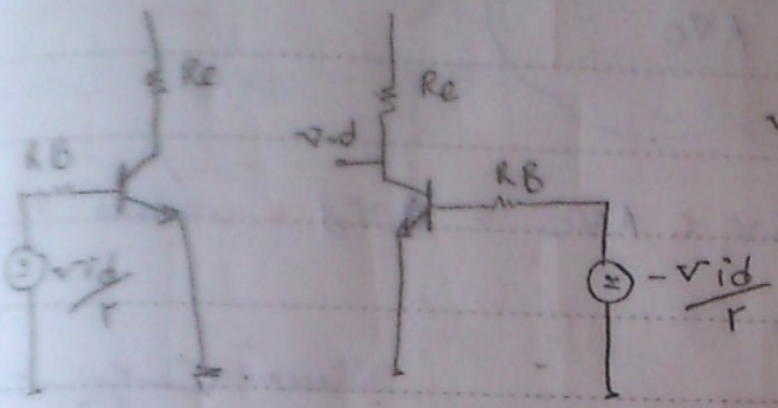

$$\frac{v_{od}}{-\frac{v_{id}}{2}} = -\frac{R_C}{\frac{r_\pi + R_B}{\beta}} \rightarrow A_{vd} = \frac{v_{od}}{v_{id}} = \frac{1}{4}\left[\frac{R_e}{\frac{r_\pi + R_B}{\beta}}\right]$$

$$r_\pi = \beta \frac{V_T}{I_C} = 100 \times \frac{25mV}{0.5} = 5k$$

$$A_{vd} = \frac{v_{od}}{v_{id}} = \frac{1}{2}\left[\frac{20}{\frac{5+1}{100}}\right] = 199$$

ورودی مد مشترک: $v_{ic} = \frac{v_{in1} + v_{in2}}{2} = \frac{v_{in}}{2}$

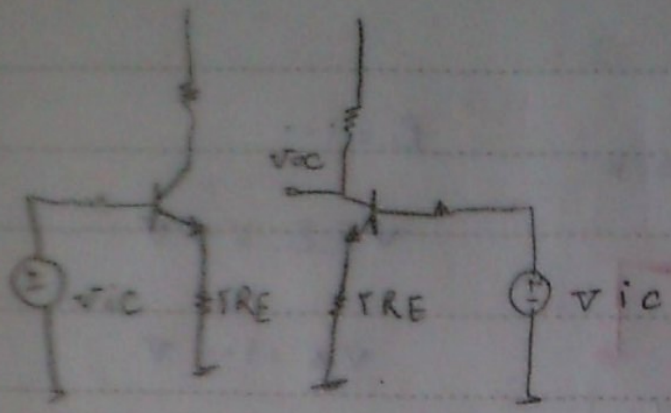

$$A_{vc} = \frac{v_{oc}}{v_{ic}} = -\left[\frac{20}{2 \times 11.3 + \frac{6.91}{100}}\right] = -0.87$$

$$CMRR = \left|\frac{A_{vd}}{A_{vc}}\right| = \left|\frac{199}{-0.87}\right| = 199.11$$

$$A_v = \frac{v_o}{v_{in}}$$

$$v_o = v_{od} + v_{oc} = A_{vd} \cdot v_{id} + A_{vc} \cdot v_{ic}$$

($v_{id} = v_{in}$ ، $v_{ic} = \frac{v_{in}}{2}$)

$$\Longrightarrow v_o = A_{vd} \cdot v_{in} + A_{vc} \cdot \frac{v_{in}}{2}$$

تقسیم بر v_{in}

$$\Longrightarrow A_v = \frac{v_o}{v_{in}} = A_{vd} + \frac{A_{vc}}{2}$$

$$A_v = 199 - \frac{0.87}{2} = 199.43$$

تاریخ:

موضوع:

مثال: در مدار شکل زیر مطلوب است A_{VO} ، A_V ، R_{in} ، R_{out} و رابطه‌ی C_M

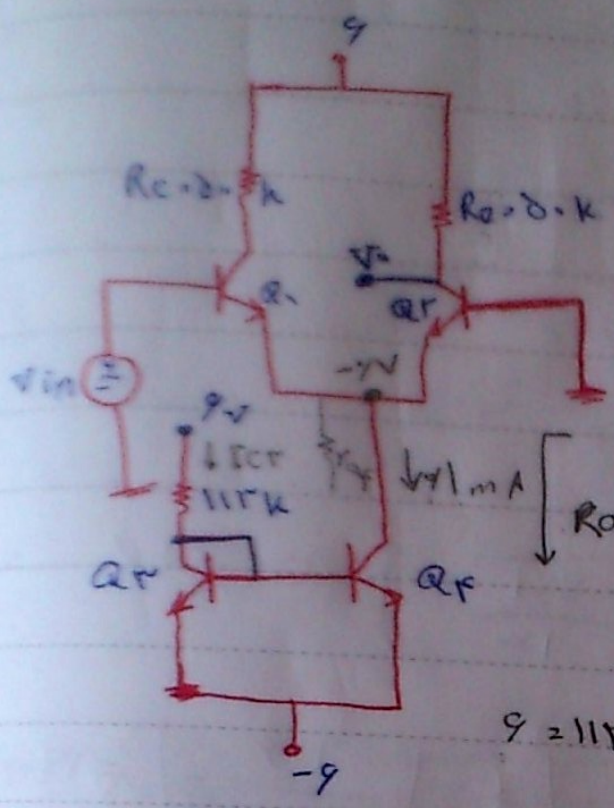

$\beta = 100$

$V_{BE} = 0.7V$

$V_A = 100\ V$

$9 = 112\, I_{C2} + 0.7 - 9$

$\rightsquigarrow I_{C2} = \frac{9 + 9 - 0.7}{112} = 0.1\ mA$

$\frac{I_{C2}}{I_{C4}} = \frac{I_{B2}}{I_{B4}} = 1 \longrightarrow I_{C4} = I_{C2} = 0.1\ mA$

$I_{C1} = I_{C2} = 0.05\ mA$

$V_{CE1} = V_{CE2} \Rightarrow 9 = 50 \times 0.05 + V_{CE1} - 7$

$\rightsquigarrow V_{CE1} = V_{CE2} = 9 + 7 - 2.5 = 13.5\ V$

$V_{CE4} = V_{C4} - V_{E4} \Rightarrow -7 - (-9) = 2\ V$

$V_{CE2} = V_{BE2} = 0.7\,V$

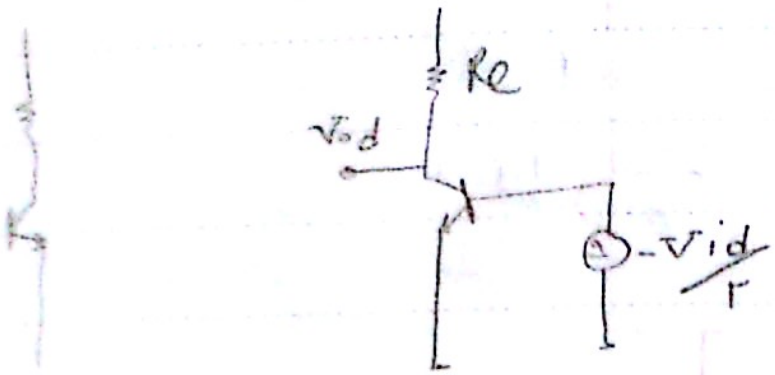

ac حالت

$$A_{Vd} = \frac{V_{od}}{-V_{id}/2} = \frac{-R_C}{r_\pi/\beta} \rightarrow A_{Vd} = \frac{V_{od}}{V_{id}} = \frac{1}{2}\left[\frac{R_C}{\frac{r_\pi}{\beta}}\right] = 50$$

$$r_\pi = \beta\frac{V_T}{I_C} = 100 \times \frac{25}{0.5} = 100 \times \frac{25 \times 10^{-3}}{5} = 500\,\Omega$$

بایاس

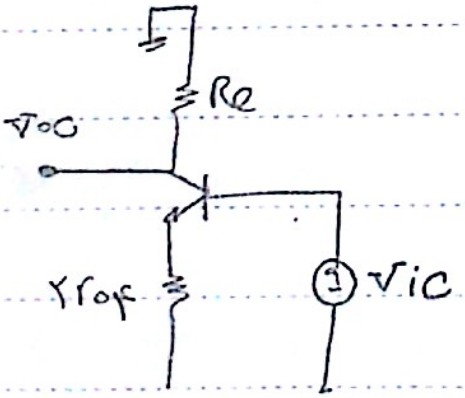

$$A_C = \frac{V_{oc}}{V_{ic}} = -\frac{R_e}{22ok + \frac{r_\pi}{\beta}} \simeq 0$$

$$r_o = \frac{V_A}{I_{C4}} = \frac{100\,V}{0.1\,mA} = 1M\Omega$$

$$CMRR = \left|\frac{A_{Vd}}{A_{Vc}}\right| = \left|\frac{50}{0}\right| \rightarrow \infty$$

تاریخ:

موضوع:

تمرین: در مدار شکل زیر CMRR ، A_{VC} ، A_{Vd} ، A_V را بدست آورید.

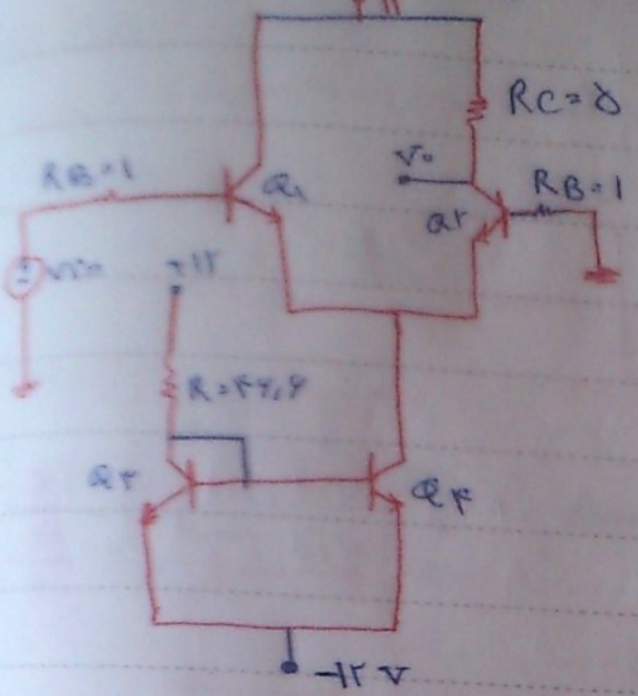

مثال:

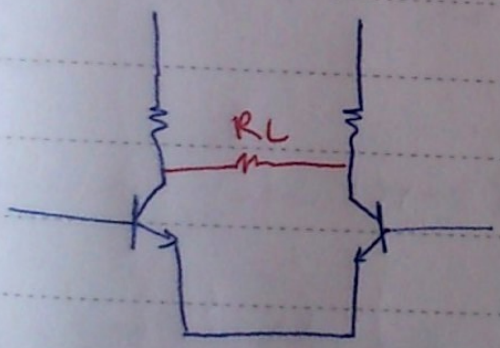

تفاضلی

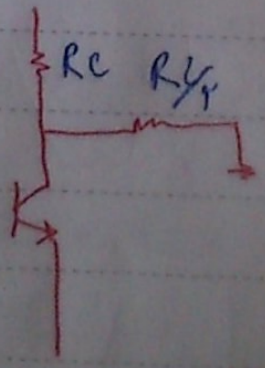

مشترک